

PERLROTT CSABA VILMOS

1880-1955

VERŐFÉNYES UDVAR NAGYBÁNYÁN 1907 KÖRÜL

OLAJ, VÁSZON 100 X 93 CM
JELEZVE JOBBRA LENT: PERLROTT CSABA

IRODALOM:

PERLROTT CSABA VILMOS MŰVÉSZETE.
ELŐSZÓ: BORNEMISSZA GÉZA. BUDAPEST,
É.N.(1929)
DÉVÉNYI IVÁN: PERLROTT CSABA VILMOS.
MŰVÉSZET, 1970/8., 9.
MŰ-TEREM GALÉRIA,
PERLROTT CSABA VILMOS (1880-1955)
1998. REPR. 9.

PERLROTT CSABA VILMOS NAGYBÁNYÁJA AZÉ A FESTŐMŰVÉSZÉ, AKI AZ 1905-BEN KAPOTT PÁRIZSI ÖSZTÖNDÍJ RÉVÉN, A BÁNYAVÁROSKÁBÓL A FRANCIA FŐVÁROSBÁ UTAZHATOTT, S ÍGY EGYIKÉ LEHETETT A 20. SZÁZADI MAGYAR FESTÉSZETI FORMANYELV MEGÚJÍTÓINAK. MEGISMERKEDETT KORA LEGJOBB MŰVÉSZEIVEL, ÍGY PÉLDÁUL MATISSE-SZAL, PICASSO-VAL, MODIGLIANI-VAL, DELAUNAY-VAL. A MATISSE NEVÉVEL FÉMJELEZETT FAUVE-OK PIKTÚRÁJA, RAGYOGÓ TISZTA SZÍNEIK, CÉZANNE, GAUGUIN ELEVENEN ÉLŐ HAGYOMÁNYA, A FRANCIA SZELLEM, BŰVKÖRÜKBE VONTÁK, CSAKÚGY, MINT TÁRSAI KÖZÜL CÉZANNE BÉLÁT, BORNEMISSZA GÉZÁT, ZIFFER SÁNDORT IS.

MEGRENDÜLT HITE A NAGYBÁNYAI MŰVÉSZET-SZEMLELET IRÁNT. KIÉLTNEK, TÚLHALADOTTNAK ÉREZTE EZT A KÉSŐNATURALISTA ALAPRÚL INDULT FESTÉSZETET. FRISS BENYOMÁSOKTÓL FELKAVARVA TÉRTEK VISSZA A FESTŐK NAGYBÁNYÁRA. A KOLONIÁN NEÓSZOK GÚNYNÉVEL ILLETTÉK, FELFORGATÓKNAK BÉLYEGEZTÉK ŐKET, AKIK - RITKA ALKALOM - KORTÁRS IDŐBEN KAPCSOLÓDHATTAK AZ ÚJ EURÓPAI FESTÉSZET ÁRAMKÖRÉBE, ÁTPLÁNTÁLVA AZT A LEGJOBB HAZAI TRADÍCIÓK TALAJÁBA. EZ A GÚNYNÉV MÁRA RANGRA EMELKEDETT.

A FESTŐTELEP KÖRNYÉKÉNEK NAGYSZERŰ TÁJFORMÁI, GAZDAG VEGETÁCIÓJÁNAK FELFOKOZOTT SZÍNVILÁGA HATÁSOSAN ÖTVÖZÖDÖTT A "FORRONGÓ" FRANCIA MŰVÉSZETTEL. 1907-TŐL A SALON D'AUTOMNE RENDSZERES KIÁLLÍTÓJAKÉNT TUDUNK PERLROTT CSABA VILMOSRÓL, AKI A FAUVE-OKKAL EGYÜTT VÁLT HÍRESSÉ. MÉG EBBEN AZ ÉVBEN A KÖNYVES KÁLMÁN SZALON KIÁLLÍTÁST RENDEZETT A NEÓSZOK, ÍGY AZ Ő RÉSZVÉTELÉVEL IS, MELYET ERDÉLYI BEMUTATKOZÁSOK KÖVETEK. TERMÉSZETESEN FRANCIA INSPIRÁCIÓJÚ ALKOTÁSOKKAL IS TALÁLKOZHATOTT A KÖZÖNSÉG. GAUGUIN BEFOLYÁSA VOLT A LEGSZEMBETŰNŐBB. EGY ORGANIKUS MŰVÉSZI FEJLŐDÉS FONTOS LÁNCSZEME

PERLROTT E KORAI TEVÉKENYSÉGE.

PERLROTT CSABA VILMOS MINDVÉIG TERMÉSZETELVŰ FESTŐ MARADT, VIBRÁLÓ, NYUGTALAN VONALVEZETÉSSSEL, TÖBBNYIRE KEMÉNY SZÍNEKKEL. MAGYAR JELLEGZETESSÉGÉT MEGŐRIZTE, MELY NAGYBÁNYÁTÓL PÁRIZSON, NÉMETORSZÁGON ÁT, SZENTENDRÉIG VÉGIGVONUL.

A VERŐFÉNYES UDVAR NAGYBÁNYÁN EZ IDÁIG ISMERETLEN KÉP VOLT, PEDIG AZ ÉLETMŰ EGYIK LEGJELENTŐSEBB DARABJA. A KORAI NEÓSZOK TÖREKVÉSEK, "IZGALMAK" MINDEN ELEME FELLEHLHETŐ A FESTMÉNYEN. ÖSSZEGZŐ MŰ. EGYIK LEGFŐBB ÉRDEME, HOGY NYUGAT-EURÓPAI MODERNSÉGE MELLETT EGYBEN EREDENDŐEN NAGYBÁNYAI. EZ A SAJÁTOSság ÁTÍZSIK A LÜKTETŐ ZÖLDEKEN, JÁTÉKOS SÁRGÁKON, RÓZSZASZÍNEKEN, LILÁBA FORDULÓ KÉKEKEN. A FESTÉK ANYAGÁNAK TESTE ÉS LENDÜLETE VAN.

A TERMÉSZETI ÉLMÉNY MEGŐRÖKÍTÉSÉNÉL FIGYELMEBE VETTE A MATISSE-ISKOLA MÓDSZERÉT, MELY NEM A TERMÉSZETI LÁTVÁNY ANALÍZISÉRE HELYEZTE A FŐHANGSÚLYT, HANEM A LÉNYEGES ELEMÉK KIEMELÉSÉRE. "A VONALAT A SZÍNNEL EGYSZERRE KELL KONSTRUÁLNI" - HANGOZTATTA A MESTER. EGYFELŐL ARTISZTIKUSAN KÖNNYED FORMAADÁS ÉS A GAUGUIN-TŐL EREDŐ DEKORATIVITÁS IGÉNY, A TÉR MEGFOGHATÓSÁGÁRÓL NYERT CÉZANNE-I TANOK PERLROTT CSABA VILMOS VÉRMÉRSÉKLETÉHEZ IGAZODÓ ÉRTELMEZÉSE, MÁSFELŐL NAGYBÁNYA MEGÉLT FESTŐISÉGE, A DÚS FAKTÚRA, A HELYENKÉNT RÉSZLETEZŐ ELŐADÁSMÓD HAGYNAK NYOMOT A VÁSZNON.

A VERŐFÉNYES UDVAR NAGYBÁNYÁN FELBUKKANÁSÁVAL, E SOKSZÍNŰ OEUVRE SZÁMUNKRA EGY KITŰNŐ ALKOTÁSSAL GAZDAGODOTT. MINT A PÉLDA IS TANÚSÍTIJA, LEHETŐSÉGE VAN ÚJABB FELFEDEZÉSEKNEK, OKOZHAT MÉG MEGLEPETÉSEKET EGY-EGY HASONLÓAN REJTŐZKÖDŐ MŰ.

B. K.